

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 170

van **ALLESSIA CLAES**

datum: 26 januari 2023

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Stadsbeiaard Tienen - Restauratie

De geschiedenis van de Tiense beiaard begint in het jaar 1556. Het toenmalige stadsbestuur bestelde een spel van 6 klokken bij de Mechelse klokkengieter Medard Waghevens. In 1640 goot Jan Broeckaerts een nieuwe beiaard van 17 klokken, die in een torenbrand van 1708 verwoest werd.

De huidige Tiense stadsbeiaard werd in 1723 door het Tiense stadsbestuur besteld bij de Antwerpse klokkengieter Willem Witlockx. Het instrument telde toen 37 klokken. Door de jaren heen werd hij geregeld uitgebreid en aangepast. Bij de laatste restauratie in 1961 werd het aantal klokken op 54 gebracht. De Tiense beiaard is een waardevol historisch instrument. Hij is een van de twee enige Witlockxbeiaarden ter wereld die bewaard zijn gebleven. Het andere overblijvende instrument van deze beroemde gieter bevindt zich in het koninklijk paleis van Mafra in Portugal.

De Tiense stadsbeiaarden hebben steeds gehangen in de Sint-Germanuskerk. In het kerkenbeleidsplan van Tienen staat deze kerk aangeduid als hoofdkerk. Vroeger deed zij ook dienst als belfort. Momenteel is de huidige beiaard aan een grondige restauratie toe. De tand des tijds heeft de klokken en het mechanisme aangetast. Bovendien heeft de restauratie van 40 jaar geleden het historisch karakter van het instrument deels verloren doen gaan. Een historisch verantwoorde restauratie zou deze stadsbeiaard opnieuw omtoveren tot het stralend instrument dat in 1723 werd geleverd door Willem Witlockx.

1. Wat is de stand van zaken van het restauratiedossier van de beiaard in Tienen?
2. Hoe zal het restauratieproces verlopen en wat is de vooropgestelde timing?
3. Zijn er factoren die het restauratiedossier en de timing kunnen beïnvloeden? Zo ja, graag meer uitleg.
4. Werde het stadsbestuur van Tienen betrokken in dit dossier?
5. Heeft het agentschap Onroerend Erfgoed onlangs nog samengezeten met het stadsbestuur van Tienen? Zo ja, wat waren de conclusies?
6. Welke restauraties werden gepland voor de Sint-Germanuskerk en de beiaard als onderdeel van het kerkenbeleidsplan?
7. Heeft het stadsbestuur reeds contact opgenomen met PARCUM omtrent de restauratie?
8. Wat is de stand van zaken van het neven-/herbestemmingstraject van de negen kerken die daarvoor werden geselecteerd door het stadsbestuur? Welke verdere stappen zullen worden ondernomen?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 170 van 26 januari 2023

van **ALLESSIA CLAES**

1. Het agentschap Onroerend Erfgoed keurde dit premiedossier op 6 maart 2015 inhoudelijk goed. Het aandeel van de Vlaamse overheid bedraagt 1.026.851,10 euro. Het dossier staat op de wachtlijst van nog toe te kennen restauratiepremies.
2. Het dossier voorziet in een volledige restauratie van de Witlockx-beiaard, waarbij de klokken uit de toren worden geëvacueerd en voor restauratie naar de klokkenrestaurateur worden overgebracht. Ook de mechanische speeltrommel wordt gerestaureerd. Daarnaast voorziet het dossier in bouwkundige werken, onder meer het herinrichten van de beiaardklavierkamer en de restauratie van de houten luidklokkenstoel. Voor het totaal van perceel 1 (bouwkundige en aanverwante werken) en perceel 2 (beiaardrestauratie) is een uitvoeringstermijn van 275 werkdagen voorzien.
3. Het premiedossier staat op de wachtlijst van de nog toe te kennen restauratiepremies. De uitvoering kan pas starten na de toekenning van de premie. Ik investeer deze beleidsperiode in de afbouw van deze wachtlijst, binnen de beschikbare budgetten. Ik rapporteer hierover jaarlijks in de beleids- en begrotingstoelichting (BBT).
4. Zoals gebruikelijk, bespraken de betrokken partijen het dossier vooraf met het agentschap Onroerend Erfgoed. Het stadsbestuur liet zich hierbij vertegenwoordigen door zijn architect, de campanoloog (beiaarddeskundige) en door de stadsbeiaardier. Hierna kon het restauratiedossier worden gefinaliseerd en ingediend bij het agentschap.
5. Er was recent hierover geen overleg tussen het stadsbestuur en mijn administratie.
6. De geplande beiaardrestauratie wordt vermeld in het goedgekeurde kerkenbeleidsplan van de stad Tienen. De Sint-Germinuskerk blijft als hoofdkerk van de stad bestemd voor de eredienst. Overige geplande werkzaamheden betreffen daarom enkel instandhoudingswerken.
7. PARCUM heeft geen vraag gekregen van het Tiense stadsbestuur over deze restauratie. PARCUM is wel in overleg met de stedelijke erfgoeddienst over het roerend religieus erfgoed van de kerken die een neven- of herbestemming krijgen.
8. Sinds 2017 heeft de stad Tienen een kerkenbeleidsplan dat voor alle kerken in de gemeente de bestemming bepaalt. De gemeente is opgedeeld in drie sectoren, waarin telkens één hoofdkerk enkel voor erediensten bestemd blijft en twee kerkgebouwen voor gemengd gebruik. De overige kerken zouden in een periode van vijf tot twintig jaar worden herbestemd.

Van de kerken waarvoor gemengd gebruik voorzien is, zijn er drie beschermd als monument. Voor het kerkgebouw van O.L.V.-ten-Poel is een haalbaarheidsstudie uitgevoerd om de geschiktheid van het gebouw te bepalen voor andere doeleinden en de inpassing in het stadsweefsel. De realisatie van de mogelijke nevenbestemmingen wordt nu bekeken in functie van de financiële mogelijkheden van de stad en met respect voor de kerkelijke bevoegdheden. De Sint-Lambertuskerk zal ook functioneren als concertzaal, vergaderruimte en museale ruimte. Voor de inrichting wacht men op de

toekenning van de premie voor stabiliteits- en gevelwerken. De Sint-Margarethakerk wacht ook op de toekenning van de premie voor de restauratie van daken en gevels, en zal ingezet worden voor tentoonstellingen, voordrachten en vergaderen.

Van de kerken waarvoor herbestemming voorzien is, zijn er drie beschermd als monument. In lijn met *de Visienota: beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen*, stimuleert de stad de groei van een neven- of herbestemming van de landelijke parochiekerken vanuit de gemeenschap. Zo werd de Sint-Joriskerk voorzien van een bergruimte, een vestiaire, een bar en sanitair, en wordt zij nu ingezet voor gemeenschapsactiviteiten. Voor de Sint-Gilliskerk zijn noodzakelijke restauratiewerken aan de kerkhofmuur in ontwerpfase, maar is er nog geen nieuwe bestemming. De Sint-Pieterskerk met de Necropolis speelt al een belangrijke toeristische rol in de oorlogsgeschiedenis van Tienen. Ook voor deze kerk zal in de toekomst gezocht worden naar mogelijkheden om dit gebruik te versterken.